

Zber a využitie dát v kultúrnej politike SR

30. 10. 2020

Andrej Svorenčík

Anténa CONFERENCE!

Kultúra v medzičase

Prehľad prezentácie

- Súčasný stav dát v kultúre
- Budúci stav — opatrenia z revízie pre zlepšenie dát
- Príklady z revízie (holistický vs. sektorový pohľad)
- Akútne problémy — využitie dát pri riešení dôsledkov pandémie na KKP

Súčasný stav

Dáta v kultúre

- Viaceré zdroje dát – v rámci rezortu, v rámci SR, zahraničné a medzinárodné
 - rezortné výkazy KULT, satelitný účet kultúry, RIS, Finstat, Eurostat, EU-SILC
- Nedostupnosť dát – sú k dispozícii, ale nedá sa k nim dostať v podobe vhodnej pre analýzu
- Náročnosť čistenia dát – slabá validita reportovania, chyby pri exporte dát, časová nekonzistentnosť dát
- Zber kvôli zberu, bez napojenia na rozhodovanie

Budúci stav

-

**Revízia
výdavkov
na kultúru**

Cieľ: Evidence-based kultúrna politika

IKP v rámci revízie výdavkov na kultúru identifikovalo opatrenia na zlepšenie zberu a kvality dát, napríklad:

- programové rozpočtovanie,
- štatistické zisťovanie KULT,
- spoznanie potrieb návštevníkov,
- systematický zber dát o realizovaných projektoch z dotačných fondov,
- sledovanie využitia kultúrne poukazy,
- kvalita údajov v IS,
- ...

Spoznanie potrieb a správanie návštevníkov

Súčasný stav: absentujú relevantné prieskumy a dáta, ktoré by ozrejmovali faktory vplývajúce na zvyšovanie kultúrnej participácie

Budúci stav: pravidelné prieskumy potrieb, správania a spokojnosti návštevníkov kultúrnych inštitúcií a podujatí, rozšíriť systematický zber dát o ich štruktúre a správaní, a to spôsobmi:

- marketingové hĺbkové prieskumy (deep dives market studies),
- zber a kvantitatívna analýza dát z miest predaja (point-of-sales data),
- dlhodobé prieskumy pri odchodoch návštevníkoch (exit surveys) a po skončení podujatí (post-performance surveys).

Výsledkový cieľ: zvýšiť kultúrnu participáciu

Opatrenie o dátach

Systematický zber dát o realizovaných projektoch z dotačných fondov

Súčasný stav: je problematické zhodnotiť vplyv dotačných systémov v kultúre, pretože absentujú relevantné dáta o podporených projektoch

Budúci stav: Zavedený zber dát o realizovaných projektoch v elektronickom, strojovo spracovateľnom formáte a hodnotiť ich výsledky

- spresnenie počtu výstupov s uvedeným žánra;
- spresnenie počtu obyvateľov, na ktorých mali aktivity dosah;
- uvedenie lokality, kde sa aktivita realizovala;
- distribúcia kreatívnych produktov, ktoré vznikli z podpory;
- uvedenie počtu nových priestorov pre kultúru;
- špecifikácia budov, ktoré sa obnovovali so špecifikáciou, akým spôsobom sa znovu využívajú, čím prispeli k rozvoju lokality.

Výsledkový cieľ: Zvýšiť efektívnosť vynaložených finančných prostriedkov na dotačnú činnosť

Dáta v revízii výdavkov na kultúru

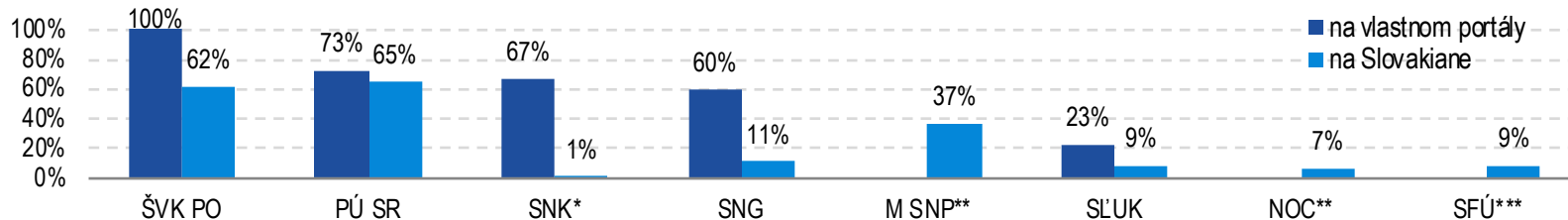
Vďaka dátam môžeme:

1. šetriť verejné financie,
 - Príklad: úspora na digitalizácii do 8 mil. eur
2. zavádzať riadiace reformy,
 - Príklad: dlhodobý investičný plán
3. zvyšovať efektivitu a kvalitu verejných služieb
 - Príklad: knižničná politika

1. Digitalizácia kultúrneho dedičstva

- 2012-2015 : **196,4 mil. eur**, prevažne z európskych zdrojov; fáza udržateľnosti 2016-2021 : **101 mil. eur**.
- **Sprístupnených** je len 18 % zo všetkých voľných (autorsky nechránených) kultúrnych objektov.
- Priemerný **výdavky na 1 digitalizačné pracovisko** 1,8 mil. eur oproti zahraničným 0,5 mil. eur na 1 pracovisko.
 - počet zamestnancov je 20 oproti 6,5 zamestnanca v zahraničí.
 - zmluvy o poskytovaní týchto služieb sú 17-krát nevýhodnejšie pre štát oproti Česku:
 - údržba je tak vysoko neefektívna a v niektorých prípadoch duplicitná (Slovakiana vs. vlastný portál)

Podiel sprístupnených objektov zo všetkých zdigitalizovaných objektov, stav ku koncu roka 2019

Zdroj: SO OPIS 2, NOC, SNG, SNK, SFÚ, PÚ SR, SLUK, ŠVK PO, M SNP

Digitalizácia kultúrneho dedičstva

Nákladosť digitalizačných pracovísk:

- Vysúťažením výhodnejších zmluvných podmienok pre rutinnú a štandardnú údržbu digitalizačných pracovísk po roku 2020 dosiahnuť **úspory** v minimálnej výške **8 mil. eur ročne**.

Prístupnosť zdigitalizovaných objekty:

- Sprístupniť verejnosti zdigitalizované obchodne nedostupné diela vyriešením licenčných podmienok a vytvorením užívateľskej platformy.

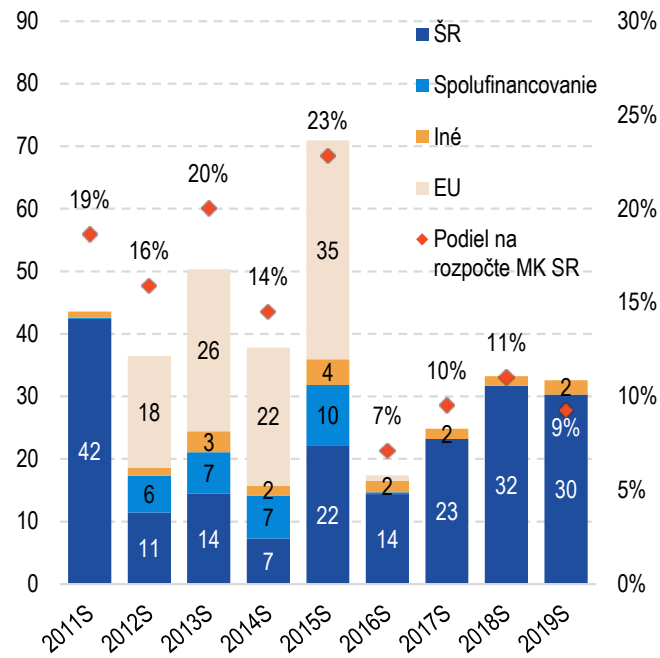
Stratégia budúcej digitalizácie:

- Pripraviť stratégiu ďalšieho procesu digitalizácie pre jednotlivé digitalizačné pracoviská, s navrhnutými merateľnými ukazovateľmi vedúcimi k vyššej prezentácii a využívaniu digitálnych objektov.

2. Kapitálové výdavky – Investičný plán

- **Investície kapitoly ministerstva kultúry tvorili v rokoch 2011 - 2019 okolo 14 % rozpočtu kapitoly (priemerne okolo 39 mil. eur ročne).**
- **Čerpanie kapitálových výdavkov na konci roka pravidelne vysoko prevyšuje schválený rozpočet na začiatku roka, čo je spôsobené najmä EÚ fondmi a prenosmi nevyčerpaných výdavkov z minulých rokov.**
- **Ministerstvo kultúry nemá v súčasnosti vypracovaný dlhodobý plán investícií.**

Kapitálové výdavky MK SR podľa zdrojov financovania 2011 – 2019 (mil. eur, vľavo) a podiel na celkovom rozpočte kapitoly MK SR (vpravo)

Zdroj: RIS, ÚHP

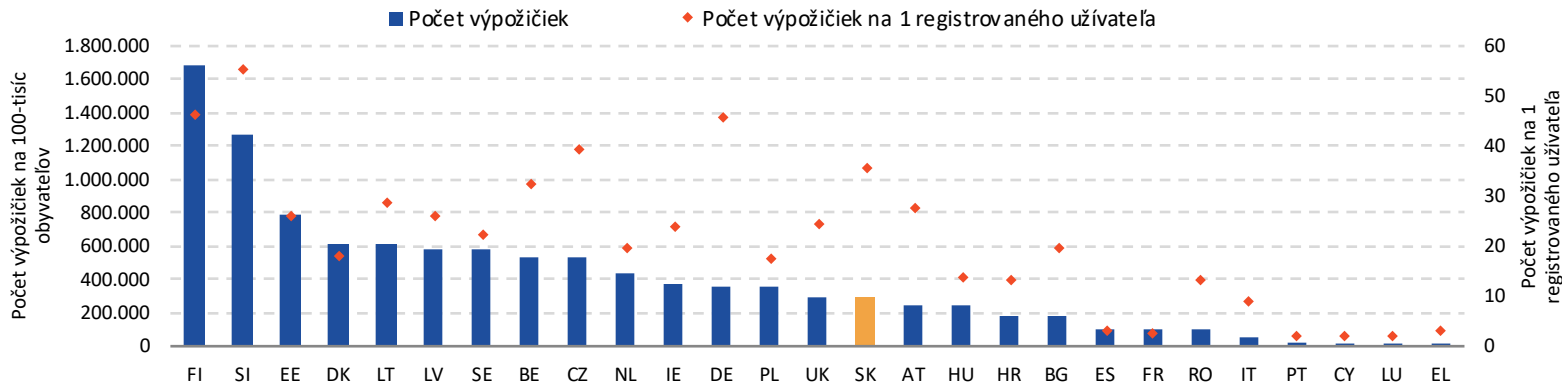
Kapitálové výdavky – Investičný plán

- Pripraviť a predložiť na rokovanie vlády SR dlhodobý investičný plán pre národné kultúrne pamiatky vo vlastníctve MK SR a jeho podriadených organizácií. V nadväznosti pripraviť a predložiť rokovanie vlády SR dlhodobý investičný plán pre všetok nehnuteľný majetok vo vlastníctve MK SR a jeho podriadených organizácií.
- Dopracovať metodiky pre prípravu štúdií uskutočniteľnosti a ekonomickej analýzy v kultúre. Zaviesť prípravu štúdie a ekonomickej analýzy do práce analytických jednotiek MK SR.
- Vytvoriť centrálnu projektovú kanceláriu, ktorá bude internými kapacitami na technických pozíciách zabezpečovať prípravu investičných projektov a potrebnej dokumentácie pre podriadené organizácie MK SR, s cieľom zvýšiť efektívnosť prípravy projektov.

3. Politika podpory knižníc

- Cieľom knižničnej politiky je zabezpečiť prístup k informačným zdrojom a službám, ktoré podporujú informovanosť, vzdelanosť a osobný rozvoj občanov.
- 83% slovenských občanov žije priamo v obci, ktorá má zriadenú verejnú knižnicu (1461 obecných, mestských a regionálnych).
- Slovensko: vo verejných knižniciach je registrovaných 8,3 % populácie (451-tisíc užívateľov), európsky priemer je 17,8 % populácie
- Na jedného registrovaného čitateľa pripadá až 35 vypožičaných kníh za jeden rok, čo je v porovnaní s EÚ 27 nadpriemer (priemer je 21)

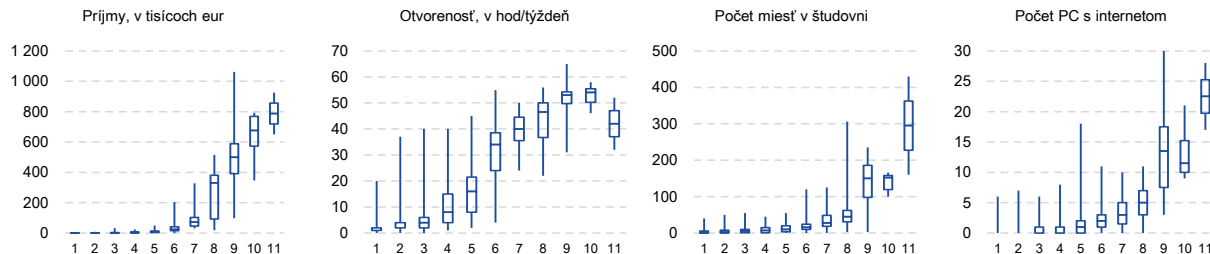
Počet výpožičiek na 100-tisíc obyvateľov (ľavá os) a počet výpožičiek na 1 registrovaného užívateľa (pravá os), v rozpätí rokov 2015 – 2019

Politika podpory knižníc

- Väčšie verejné knižnice sú na Slovensku výkonnejšie než menšie verejné knižnice,
- Menšie knižnice zaostávajú vo vstupných a dopytových indikátoroch.

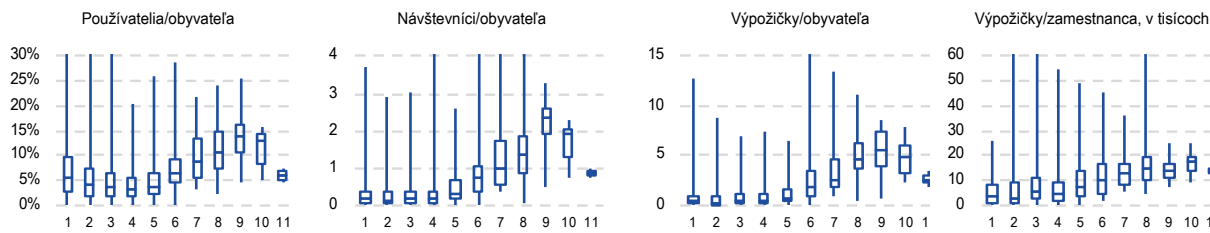
Vstupné indikátory verejných knižníc, box ploty za rok 2018

Zdroj: Kult 10, IKP

Poznámka: Ísla na vodorovnej osi predstavujú ve kostné kategórie.

Dopytové indikátory verejných knižníc, box ploty za rok 2018

Zdroj: Kult 10, IKP

Poznámka: Čísla na vodorovnej osi predstavujú veľkostné kategórie.

		Počet knižníc	
Kategória knižnice podľa počtu obyvateľov v jej sídle (v tisícoch)		Spolu	
	1	do 0,5	291
	2	0,5 - 1	393
	3	1 - 2	395
	4	2 - 3	141
	5	3 - 5	95
	6	5 - 10	63
	7	10 - 20	35
	8	20 - 40	32
	9	40 - 60	8
	10	60 - 100	6
11	100 a viac	2	

Politika knižníc

Optimalizovať činnosť siete verejných knižníc

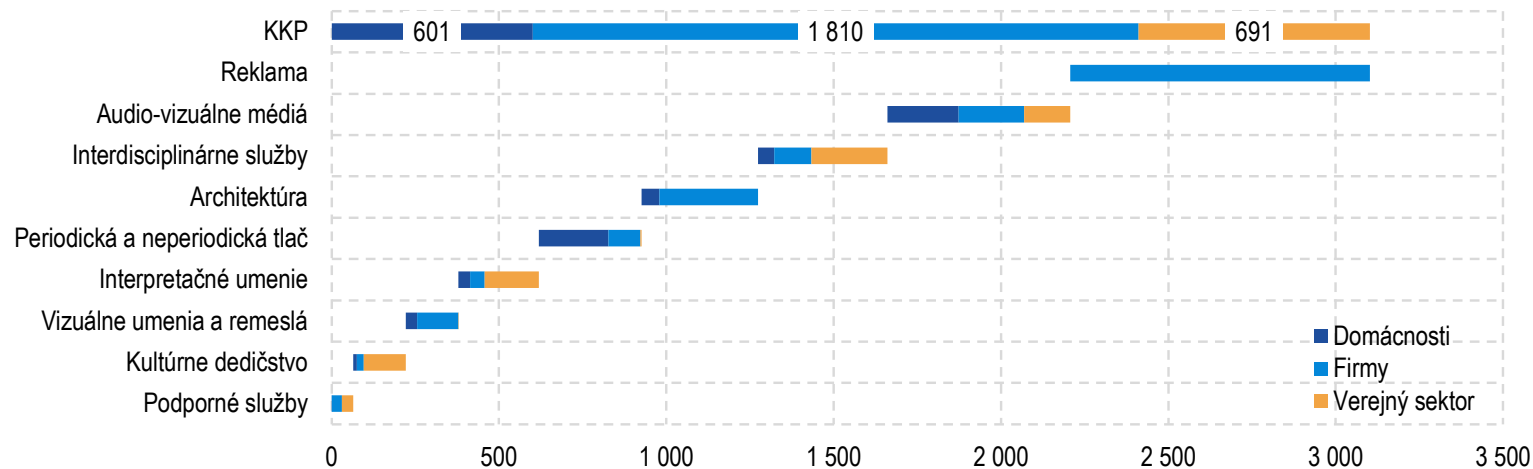
- Navýšiť alokáciu štátnej podpory akvizície knižničného fondu o 0,8 – 2,2 mil. eur ročne
- Zrevidovať štandardy MK SR pre verejné knižnice
- Zadefinovať nosnú knižničnú sieť a pravidelne ju na základe kritérií efektivity a dostupnosti revidovať
- Zvýšiť počet verejných knižníc, ktoré sú zapojené v jednotnom knižnično-informačnom systéme
- Pripraviť a predložiť na rokovanie Vlády SR legislatívny materiál o znížení počtu povinných výtlačkov (v súčasnosti 11 povinných výtlačkov)

Meranie Kultúrno-kreatívneho priemyslu

Kultúrno-kreatívny priemysel (KKP)

Dopyt po produktoch a službách kultúrneho a kreatívneho priemyslu v celkovej hodnote 3,1 mld. eur v roku 2017.

Dopyt po produktoch a službách KKP v roku 2017 (v mil. eur)

Zdroj: Infostat (SÚ KKP 2017)

Kultúrno-kreatívny priemysel

Približne 80 % produktov a služieb kultúry a kreatívneho priemyslu (KKP) na Slovensku je nakupovaných súkromným sektorom, v zahraničí tvorí podiel súkromného sektora viac ako 85 %.

Porovnanie spotreby produktov a služieb KKP verejným a súkromným sektorom (v %)

	SR (2017)	ČR (2017)	NL (2015)	AT (2014)	USA (2012)
Súkromný sektor	79	86	95	92	86
Domácnosti	19	20	21	15	32
Firmy	58	65	54	58	49
Export	1	1	20	19	5
Verejný sektor	21	14	5	8	14

Zdroj: Infostat (2017), Český statistický úrad (2017), CBS (2015), IWI a KMU (2017), Kern a kol. (2012)

Koľko ľudí pracuje v kultúrnom a kreatívnom priemysle?

- Nedostatok dát v kultúre, a ich chybné analýzy a interpretácie, spôsobili, že sa vo verejných diskusiách ocitli rôzne počty pracujúcich v kultúre, od 65-do 220-tisíc pracovníkov
- IKP spracovalo a interpretovalo dáta zo Satelitného účtu (Infostat), ktorý pracuje s klasifikáciou ekonomickej činnosti, tzv. NACE kódmi a s medzinárodnou klasifikáciou zamestnaní, tzv. ISCO kódmi.
- IKP interpretácia dát: v KKP je **40- až 66-tisíc pracujúcich**
- Prečo je to dôležité?
 - Lepšie rozhodovanie o spôsobe pomoci - kompenzácia výpadkov spôsobených protipandemickými opatreniami
 - Lepšie rozhodovanie založené na dôkazoch a dátach pri nasledujúcich úlohách

Počet pracujúcich v
oblastiach
hospodárstva KKP:

66-tisíc

Počet pracujúcich v
kultúrno-kreatívnych
zamestnaniach:

40-tisíc

- v prepočte na
plnú pracovnú
dobu: 33-tisíc
zamestnaní

i k p

Počet pracujúcich v kultúrnom a kreatívnom priemysle (KKP)

Odvetvie hospodárstva,
v ktorom sa pracovná činnosť vykonáva

		Kultúrny a kreatívny priemysel	Podporné služby pre odvetvia KKP	Ostatné odvetvia
Kultúrno- kreatívna povaha pracovnej činnosti	Všetky zamestnania	65 838	154 658	-
	Iba kultúrno- kreatívne zamestnania	26 932	1 431	11 772

Zdroj: Satelitný účet kultúry a kreatívneho priemyslu, Infostat, 2017

Ďakujem za pozornosť!

ikp@culture.gov.sk

<https://www.facebook.com/ikp.mksr>

Výsledkové ukazovatele

Pomocou dát lepšie hodnotiť úspešnosť kultúrnej politiky

Oblasť	KPI	Súčasný stav	Cieľ 2025
Kultúrne inštitúcie	Návštevnosť divadelných a hudobných podujatí (celkový počet návštevníkov v tis.)	2 835	Zvyšovať návštevnosť
	Návštevnosť múzeí a galérií (celkový počet návštevníkov v tis.)	4 503	Zvyšovať návštevnosť
Knižnice	Podiel registrovaných užívateľov vo verejných knižniciach na celkovej populácii	8,3 %	Zvyšovať počet užívateľov
Riadiace prierezové	Podiel ROPO, ktoré nepresiahli rozpočet o viac ako 16 % (v porovnaní s plánovaným rozpočtom)	83 %	0 %
Digitalizácia	Podiel sprístupnených zdigitalizovaných predmetov	18 %	50 %

Zdroj: KULT, PÚ SR, RIS, Slovakiana